

**NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO STATINIO TVARKOMŲJŲ STATYBOS
DARBŲ PROJEKTO AR TVARKOMŲJŲ PAVELDOSAUGOS DARBŲ PROJEKTO
PAVELDOSAUGOS (SPECIALIOSIOS) EKSPERTIZĖS
AKTAS**

2026-01-13 Nr. IV.26-01-04

Vilnius

NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO STATINIO DUOMENYS

Unikalus objekto kodas: 29964

Pilnas pavadinimas: Trakų salos pilies komplekso rūmai

Adresas: Trakų rajono sav., Trakų sen., Trakų m., Karaimų g. 43C

TERITORIJA

Trakų senamiestis (17114)

Trakų senojo miesto vieta (27125)

Adresas: Trakų rajono sav., Trakų sen., Trakų m.,

Trakų salos pilis (1020)

Trakų salos piliavietė (3492)

Adresas: Karaimų g.43C Trakų rajono sav., Trakų sen., Trakų m.,

(pavadinimas, unikalus Kultūros vertybių registro kodas, adresas)

PROJEKTO PAVADINIMAS

Trakų salos pilies komplekso rūmų (u. k. KVR 29964, unik. Nr. 4400-0761-5005) rūsio patalpų Nr. R-04, R-05, R-06, Karaimų g. 43C, Trakai, tvarkybos darbų (remonto, apsaugos techninių priemonių įrengimo) projektas

Žemės sklypo unikalaus Nr. 4400-1939-8840, statinio unikalus Nr. 4400-0761-5005

(statinio ir statinio užimamo ar jam naudoti reikalingo žemės sklypo unikalus numeris Nekilnojamojo turto registre)

DUOMENYS APIE TVARKOMŲJŲ PAVELDOSAUGOS DARBŲ PROJEKTO RENGĖJĄ

UAB „Projektavimo ir restauravimo institutas“, kodas 124563175,

Gedimino pr. 21-101, LT-01103 Vilnius tel. (8 5) 262 48 82, el.p. ofisas@pri.lt

(juridinio asmens pavadinimas, teisinė forma, kodas, buveinė, fizinio asmens vardas, pavardė)

Statinio projekto vadovas: Marija Nemunienė, LAR kvalif. atest. Nr. A976, išduotas 2021-02-03;

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto atestato Nr.0267, išduotas 2018-09-10.

(vardas, pavardė, kvalifikacijos atestato data bei numeris)

PROJEKTO VERTINIMAS

(Bendroji dalis, specialieji paveldosaugos reikalavimai, specialieji architektūros reikalavimai, vertingosios savybės, atlikti tyrimai, projektiniai pasiūlymai, tvarkomieji paveldosaugos darbai, tvarkomieji statybos darbai)

Unikalus objekto kodas: 1020. Pilnas pavadinimas: Trakų salos pilis

Adresas: Trakų rajono sav., Trakų sen., Trakų m., Kęstučio g. 7.

Įregistravimo registre data: 1992-05-06

Statusas: Paminklas. Rūšis: Nekilnojamas. Vertybė pagal sandarą: Komplexas

Seni kodai. Kodas registre iki 2005.04.19: G506K

Trakų salos pilies komplekso rūmai (29964)

Nr. Lietuvos Respublikos kultūros paminklų sąrašė: AtR145

Amžius: XV a. pr., 1961-1962 m.

Kompleksą sudaro: 1. Rūmai (29964); 2. Rūmų gynybinė siena (29965); 3. Vartų bokšto liekanos (29966); 4. Pietryčių bokšto liekanos (29967); 5. Pietvakarių bokšto liekanos (29968); 6. Šiaurės vakarų bokšto liekanos (29969); 7. Vakarų kazemato liekanos (29970); 8. Rytų kazemato liekanos (29971); 9. Pietų kazemato liekanos (29972); 10. Trikampio kazemato liekanos (29973); 11. Priešpilio gynybinės sienos liekanos (29974);

Teritorijos. KVR objektas: 22900.00 kv. m

Dokumentai: Kultūros vertybės pagrindinis dosjė; Nr: PD-1020; DOSJĖ

KVAD direktoriaus įsakymas; 2004-12-31; Nr: Į-536 ;

Dėl pripažinimo valstybės saugomu ; 2005-04-29; Nr: ĮV-190;

Dėl išskirtinę kultūrinę vertę turinčių nekilnojamojo kultūros paveldo objektų ir pastatų ir patalpų, skirtų saugoti ir eksponuoti kilnojamąsias kultūros vertybes, sąrašų patvirtinimo; 2007-02-07; Nr: 193;

Dėl paskelbimo kultūros paminklu; 2008-02-13; Nr: 155;

Unikalus objekto kodas: 29964. Pilnas pavadinimas: Trakų salos pilies komplekso rūmai

Adresas: Trakų rajono sav., Trakų sen., Trakų m., Karaimų g. 43C

Įregistravimo registre data: 2004-12-31

Statusas: Paminklas. Objekto reikšmingumo lygmuo yra: Nacionalinis. Rūšis: Nekilnojamas

Vertybė pagal sandarą: Į kompleksą įeinantis. Seni kodai. Kodas registre iki 2005.04.19: G506K1

Priklauso kompleksui: Trakų salos pilies kompleksas. Eil.Nr. komplekse: 1

Amžius: pastatyti XIV a. pab.–XV a. pr., konservuoti 1905 m., konservuoti-restauruoti 1929–1940, 1951–1955 m., restauruoti 1955–1962 m., konservavimo ir restauravimo darbus vykdė inž. Michailas Prozorovas (1860–1914), inž. Bronislovas Malevskis (1850–1914), Janas Borovskis (1890–1966), architektai Bronius Paškevičius, Bronislovas Krūminis (1928–2000)

Stilius: gotika

Vertingųjų savybių pobūdis: Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą unikalus); Inžinerinis (lemiantis reikšmingumą unikalus); Istorinis (lemiantis reikšmingumą unikalus);

Vertingosios savybės

7.1.1.2. tūris - plačiau žiūr. <http://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-search>

7.1.1.3. aukštų išplanavimas - plačiau žiūr. <http://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-search>

7.1.1.4. fasadų architektūrinis sprendimas - plačiau žiūr. <http://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-search>

7.1.1.5. konstrukcijos - pamatai (-; netyrinėta;-; 2021 m.); lauko akmenų - keraminių plytų mūro sienos su akmens skaldos ir mišria - akmens ir keraminių plytų skaldos - kamšomis (sienų mūro netektys užpildytos restauracinėmis plytomis; būklė patenkinama, gera; žr. 15.2; BR Nr. 0.1-0.3, 1.1-1.3; IKONOG Nr. 0.9-0.25, 1.1, 1.12; FF Nr. 1.0 2-1.86; 2021, 2024 m.); PR korpuso II a. salėje - keraminių plytų mūro skliautų pėdos, jų fragmentai (-; būklė patenkinama; IKONOG Nr. 1.1-1.3; FF Nr. 1.55-1.59; 2021 m.); PR ir ŠV korpusų I a., donžono I-III tarpsnių cilindrinų, PR ir ŠV korpusų I-III a. patalpų, donžono IV tarpsnio žvaigždinių su nerviūromis, ŠV korpuso III a. patalpos Nr. III-1 žvaigždinių su nerviūromis ir apskritomis medinėmis dekoratyviomis detalėmis keraminių plytų mūro skliautų, dalies tinkuotų, tipas (reikšmingas medžiagiškumu, forma ir konstrukcija, skliautai atkurti pagal išlikusius įspaudus ir skliautų pėdų vietas, donžono IV tarpsnio skliautų tapyba sukurta 2018 m. dailininkės Liudos Stankevičienės remiantis analogais; skliautų būklė gera; IKONOG Nr. 1.1-1.5, 1.7-1.34, 1.35, 1.39-1.44, 1.45-1.59, 1.61-1.65-1.69, 1.77, 1.81, 1.84-1.87; FF Nr. 1.34, 1.35, 1.39-1.41, 1.45-59, 1.62-1.66, 1.84-1.87; 2021 m.); donžono V tarpsnio medinės sijinės perdangos tipas (reikšmingas medžiagiškumu ir konstrukcija; būklė patenkinama; FF Nr. 1.88-1.89; 2021 m.); PR ir ŠV korpusų, donžono medinės gegninės stogo konstrukcijos tipas (reikšmingas medžiagiškumu, konstrukcine schema; būklė gera; FF Nr. 1.71, 1.73, 1.90, 1.91; 2021 m.); funkcinė įranga - donžono sraiginių keraminių plytų mūro pakopų laiptų tipas (reikšmingas medžiagiškumu, forma, konstrukcija, išskyrus medinius antpakopius; būklė patenkinama; FF Nr. 1.31, 1.74-1.76; 2021 m.); ŠV korpuso keraminių plytų mūro pakopų laiptų tipas (reikšmingas medžiagiškumu, konstrukcija, išskyrus keraminių plytelių antpakopius; būklė patenkinama; BR Nr. 1.1, 1.2; FF Nr. 1.36, 1.37; 2021

m.); stalių ir kitų medžiagų gaminiai - langų, dalies su vitražiniais stiklais, medinių konstrukcijų tipas (reikšmingas medžiagiškumu, apdaila, išskyrus donžono II-III tarpinių langus; būklė patenkinama; FF Nr. 1.02-1.19, 1.36, 1.37; 2021 m.); donžono medinių dvivėrių dvisluoksnių, metalu kaustytų vartų su dvivėrėmis durimis ir metalinių apkaustų - gėmbių, vyrių, rankenų, sklendžių - tipas (reikšmingi medžiagiškumu, konstrukcija ir apdaila; būklė gera; FF Nr. 1.16-1.18, 1.21, 1.31; 2021 m.); medinių vienvėrių ir dvivėrių metalu kaustytų ŠV, PR korpusų ir donžono durų ir metalinių gėmbių, vyrių, rankenų tipas (reikšmingas medžiagiškumu, apdaila; būklė gera; FF Nr. 1.21-1.23, 1.27-1.29, 1.44; 2021 m.);

7.1.1.6. sienų apdaila - ŠV ir PR korpusų, donžono sienų tinko fragmentai patalpose Nr. I-1-3, II-3, III-5, PR korpuso II a. salės sienų tinko su tapyba fragmentai (1822 m. dailininkas V. Smakauskas nukopijavo patalpoje Nr. II-4 buvusią sienų tapybą; tinko fragmentų būklė patenkinama; BR Nr. 1.1-1.3; IKONOG Nr. 1.1-1.3, 1.15, 1.16; FF Nr. 1.38, 1.47, 1.48, 1.52, 1.56, 1.57, 1.66-1.69; 2021 m.); grindų danga, jos tipas - plūkto molio aslos fragmentas ŠV korpuso I a. patalpoje Nr. I-1 (-; būklė patenkinama; BR Nr. 1.1; FF Nr. 1.33; 2021 m.); PR korpuso II a. salės keraminių kvadratinų plytelių tipas (reikšmingas medžiaga, forma, dydžiu, plytelės rastos archeologinių tyrimų metu, išmatavimai: 17,0x17,0x3,0 cm; būklė gera; žr. 15.4; FF Nr. 1.55-1.59; 2021 m.);

Unikalus objekto kodas: 3492. Pilnas pavadinimas: Trakų salos piliavietė
Adresas: Trakų rajono sav., Trakų sen., Trakų m., Įregistravimo registre data: 1992-10-16
Statusas: Valstybės saugomas. Rūšis: Nekilnojamas
Teritorijos. KVR objektas: 22900.00 kv. M., Vertybė pagal sandarą: Pavienis objektas
Seni kodai: Kodas registre iki 2005.04.19: A1781
Nr. Lietuvos Respublikos kultūros paminklų sąrašė: AR1215
Amžius: XIV-XVI m.e.a.

Unikalus objekto kodas: 17114. Pilnas pavadinimas: Trakų senamiestis
Adresas: Trakų rajono sav., Trakų sen., Trakų m.,
Įregistravimo registre data: 1996-10-28
Statusas: Valstybės saugomas. Objekto reikšmingumo lygmuo yra: Nacionalinis
Rūšis: Nekilnojamas. Teritorijos. KVR objektas: 1648151.00 kv. m
Vertybė pagal sandarą: Vietovė. Vietovėje yra: Žiūrėti priedus Nr. 1 ir Nr. 2
Seni kodai. Kodas registre iki 2005.04.19: U18
Nr. Lietuvos Respublikos kultūros paminklų sąrašė: UR5
Amžius: XIV a.-XX a. I p., su XX a. vid.-XXI a. pr. tarpais
Vertingųjų savybių pobūdis: Archeologinis (lemiantis reikšmingumą); Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Istorinis (lemiantis reikšmingumą unikalus); Kraštovaizdžio; Povandeninis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Urbanistinis (lemiantis reikšmingumą svarbus);
Vertingosios savybės: plačiau žiūr. <http://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-search>

Unikalus objekto kodas: 27125. Pilnas pavadinimas: Trakų senojo miesto vieta
Adresas: Trakų rajono sav., Trakų sen., Trakų m., Įregistravimo registre data: 2003-04-24
Statusas: Valstybės saugomas. Rūšis: Nekilnojamas. Teritorijos. KVR objektas: 792700.00 kv. m
Vertybė pagal sandarą: Pavienis objektas. Seni kodai. Kodas registre iki 2005.04.19: A1783

PROJEKTO RENGIMO PAGRINDAS:

- LR Statybos įstatymas;
- Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymas;
- Kultūros vertybių registro duomenys;
- PTR 3.06.01:2014 „Kultūros paveldo tvarkybos darbų projektų rengimo taisyklės“;
- PTR 3.08.01:2013 „Tvarkybos darbų rūšys“;
- PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio paveldo tvarkyba“;
- Kultūros vertybės pagrindinis dosjė; Nr: PD-1020; DOSJĖ;
- PTR 2.01.02:2006 „Plytų mūras. Bendrieji reikalavimai“;

- PTR 2.02.01:2006 „Akmens mūras ir natūralus akmuo. Bendrieji reikalavimai”;
- PTR 2.01.01:2010 „Kontakto zonos „mūras/gruntas“ sutvarkymas. Pamatų tvirtinimas“;
- PTR 2.02.03:2007 „Akmens mūro ir natūralaus akmens, plytų mūro paveldo tvarkyba“;
- PTR 2.03.01:2010 „Betono, molio, medinių konstrukcijų tvarkyba“;
- PTR 2.03.02:2010 „Betono, molio, medinių konstrukcijų sutvirtinimas cheminėmis priemonėmis“;
- Trakų salos pilies (1020) Karaimų g. 43C, Trakai, tvarkybos darbų (remonto, restauravimo, konservavimo, avarijos grėsmės pašalinimo) projektas (UAB „PRI“, 2022 m. su vėlesnėmis laidomis A, B, C);
- Tvarkybos darbų projektavimo sąlygos 2025-12-09 Nr.EVS-122;
- Projektavimo užduotis (techninė specifikacija) Nr. PRI. 25-30, 2025-09-12.

ATLIKTI TYRIMAI:

- Trakų salos pilies komplekso rūmų (u. k. kvr 29964) rūsio patalpų r-04, r-05, r-06 architektūriniai fotogrametriniai matavimai. 2025-10. UAB „CAD ir F ProjektServisas“;
- Trakų salos pilis (1020) Trakų r. sav., Trakų m., Karaimų g. 43C. Stogų laikančiųjų konstrukcijų esamos būklės tyrimai ir įvertinimas. Išorės sienų mūro ir kontraforsų konstrukcijų techninės būklės tyrimas ir įvertinimas. Medinių galerijų būklės tyrimas ir įvertinimas (UAB „Kęstučio Ablačinsko konstrukcijų projektai“, 2021/05-0148-SKT);
- Objekto apžiūra natūroje ir fotofiksacija, UAB PRI, 2025 m.;
- Trakų salos pilies 3D modelis, CAD & F, 2020 m.;

TRUMPAS SPRENDINIŲ APRAŠYMAS

Tvarkybos darbai projektuojami Trakų salos pilies komplekso rūmuose (unikalus objekto kodas 29964). Rengiant Trakų salos pilies komplekso rūmų (29964) rūsio patalpų tvarkybos darbų projektą atsižvelgta į Trakų salos pilis (1020) Trakų r. sav., Trakų m., Karaimų g. 43C. Stogų laikančiųjų konstrukcijų esamos būklės tyrimai ir įvertinimas. Išorės sienų mūro ir kontraforsų konstrukcijų techninės būklės tyrimas ir įvertinimas. Medinių galerijų būklės tyrimas ir įvertinimas” (UAB „Kęstučio Ablačinsko konstrukcijų projektai“, 2021/05-0148-SKT);

Prieš rengiant Trakų salos pilies komplekso rūmų (29964) 3 rūsio patalpų tvarkybos darbų projektą apžiūrėtos patalpos. Patalpos naudotos kaip pagalbinės tarnybinės. Patalpų būklė gera. Patalpose įrengtas elektrinis šildymas, apšvietimas, apsauginė signalizacija. Fiksuotos negausios akmenų plytų mūro pažaidos, siūlių ištrupėjimai, trūkiai. Patalpose pastoviai palaikytas mikroklimatas, todėl nėra pelėsio ir druskų. Įrengtos medinių lentų grindys.

Tvarkybos darbų projektas parengtas išnagrinėjus Kultūros vertybių registro duomenis, archyvuose saugomą medžiagą, taikomųjų tyrimų išvadas ir rekomendacijas, kitus dokumentus. Numatomi tausoiantys išlikusią istorinę bei kelių restauravimo etapų architektūrą sprendimai. Saugojamas visas plytų akmenų mūras, autentiškos bei suformuotos eilės Trakų salos pilies atkūrimo darbų metu durų, langų angos.

Projektuojami tvarkybos (remonto) darbai:

- ŠV korpuso PR fasado keraminių plytų mūro pakopų laiptų remontas, netekčių atstatymas.
- Segmentinių saramų I a. vidaus praėjimo angų remontas, netekčių atstatymas.
- Lauko akmenų-keraminių plytų mūro sienų su akmens skaldos ir mišria-akmens ir keraminių plytų skaldos - kamšomis remontas.
- PR korpuso I a. patalpų keraminių plytų mūro skliautų remontas.

Visi sprendiniai tikslinami tvarkybos darbų projekto vykdymo priežiūros metu, darbo brėžiniais.

Objekto vertingųjų savybių išsaugojimas

Numatomi tvarkybos darbai nepažeidžia Trakų salos pilies komplekso rūmų (u. k. KVR 29964) vertingųjų savybių, nustatytų NKPVPT aktu dėl duomenų patikslinimo. Numatomais projekto sprendiniais užtikrinamas objekto vertingųjų savybių išsaugojimas, fizinio nykimo sustabdymas ir eksponavimas. Numatomi darbai nežalos, nesumenkins statinio autentiškumo,

užtikrins jo išsaugojimą, stabilizuos objekto būklę, užtikrins saugią objekto eksploataciją, išryškins išplanavimo architektūrinę kompoziciją, patenkins kultūros vertybės apsaugos tikslus – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui.

Jei tvarkybos darbų metu bus atliekami žemės judinimo darbai, jų vietose būtini archeologiniai tyrimai PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio paveldo tvarkyba“ nustatyta tvarka. Jei atliekant darbus „bus aptinkama archeologinių radinių ar nekilnojamojo daikto vertingųjų savybių, valdytojai ar darbus atliekantys asmenys apie tai privalo pranešti savivaldybės paveldosaugos padaliniui, o šis informuoja Kultūros paveldo departamentą, departamentas gali sustabdyti darbus 15 dienų. Per šį terminą jis kartu su savivaldybės paveldosaugos padaliniu turi patikrinti pranešimą ir priimti sprendimą inicijuoti ar neinicijuoti aptiktos nekilnojamosios kultūros vertybės įregistravimą, kultūros paveldo objekto skelbimą saugomu ar aptiktos vertingosios savybės atskleidimą ir apsaugos reikalavimų patikslinimą“ (LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 str. 3 d.).

VERTINIMAS

Vertinimui pateikti Trakų salos pilies komplekso rūmų trijų rūsio patalpų tvarkybos sprendiniai apimantys mūro remonto ir mūro netekčių atstatymo darbus. Sprendiniai pagrįsti esamos situacijos būklės vertinimu ir atliktų tyrimų išvadamis bei rekomendacijomis. Patalpos fotogrametriškai apmatuotos.

Projekte yra numatyta galimybė sprendinius tikslinti tvarkybos darbų projekto vykdymo priežiūros metu.

Brėžiniai atitinka PTR 3.06.01:2014 „Kultūros paveldo tvarkybos darbų projektų rengimo taisyklės“ reikalavimus.

Projekto sudėtyje yra pateiktos specialiosios technologijos užtikrinančios autentiškumo išsaugojimą.

Projekte yra numatyta Nekilnojamųjų kultūros vertybių pradinė apsauga pagal NKPAĮ 9 straipsnio 3 d. nustatytą tvarką.

Projekto sprendiniuose nėra numatytų darbų galinčių sunaikinti ar neigiamai paveikti Trakų salos pilies komplekso rūmų (29964) vertingąsias savybes.

PRIVALOMŲ PASTABŲ IR REKOMENDACIJŲ PROJEKTUI TOBULINTI NĖRA

Jeigu atliekant darbus bus aptinkama archeologinių radinių ar dar nenustatytų vertingųjų savybių užsakovas ar darbus atliekantys asmenys apie tai privalo pranešti savivaldybės paveldosaugos padaliniui. Tokiu atveju darbai turi būti stabdomi vadovaujantis NKPAĮ 9 straipsnio p.3 nustatyta tvarka.

PROJEKTO ĮVERTINIMO IŠVADOS

Trakų salos pilies komplekso rūmų (u. k. KVR 29964, unik. Nr. 4400-0761-5005) rūsio patalpų Nr. R-04, R-05, R-06, Karaimų g. 43C, Trakai, tvarkybos darbų (remonto, apsaugos techninių priemonių įrengimo) projektas atitinka Tvarkybos darbų projektavimo sąlygų reikalavimus, paveldo tvarkybos reglamentų reikalavimus, specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų nustatytus paveldosaugos reikalavimus ir kituose teisės aktuose nustatytus paveldosaugos reikalavimus užtikrinančius autentiškumo išsaugojimą.

Projektą siūloma derinti.

Ekspertizę atliko:

KPD atestatas 2021-02-11 Nr.0777

(kvalifikacijos atestato data ir Nr.)

Arvydas Trapikas

(parašas)